

Sobiranies compartides

Marta Ribas / @martaribasfrias

La qüestió de la sobirania impregna la política europea. La sobirania popular, el poder de majories formades democràticament per decidir les polítiques públiques i el model de societat, s'ha vist fortament erosionada per uns mercats sense control i, amb la Gran Recessió, per una política austericida que ha provocat una transferència brutal de recursos i poder polític cap a les elits econòmiques i financeres.

Es tracta d'una "impotència de la política" volguda, buscada, per a sotmetre l'interès de la majoria, l'economia del bé comú, als interessos d'uns pocs. Una "impotència" que s'ha plasmat en decisions polítiques com el disseny de l'euro, del Banc Central Europeu, el Pacte Fiscal, la reforma de l'article 135 de la Constitució Espanyola, les retallades socials i de drets i la reforma laboral que ha provocat la caiguda dels salaris i de les condicions de treball. Decisions que han tingut el suport del PP, però també en molts casos del PSOE i de Convergència.

La dreta i els poders econòmics van imposant un model d'un creixement amb els peus de fang, que genera desigualtats socials, generacionals, de gènere i territorials, especialment entre el nord i el sud d'Europa, i degradació ambiental. Un model que posa en qüestió la mateixa democràcia.

Hi ha una economia globalitzada, però no hi ha un govern europeu i global, veritablement democràtic. La màxima expressió del "buidatge de la democràcia" és el TTIP i el CETA, que amb la falsa excusa del comerç internacional pretén transferir sobirania dels Estats cap a les grans transnacionals.

Per ICV l'eix del conflicte no és només entre Catalunya i l'Estat, és també entre capitalisme neoliberal i democràcia

Per ICV l'eix del conflicte no és només entre Catalunya i l'Estat, és també entre capitalisme neoliberal i democràcia. El conflicte entre l'elit econòmica que decideix però no es presenta a les eleccions i els interessos de la majoria, de les classes populars, les catalanes, les espanyoles i les del conjunt d'Europa, especialment les del sud d'Europa.

És en aquest marc on cal situar la qüestió catalana. El PP, sovint amb la complicitat del PSOE, ha segrestat la Constitució per imposar les polítiques d'austeritat i per impedir l'exercici del dret a decidir. Pretén resoldre de forma autoritària la qüestió catalana com, també de forma autoritària, fa front a la qüestió social, amb la llei mordaça o la reforma del codi penal contra el dret a vaga. Capitalisme neoliberal i autoritarisme són dues cares de la mateixa moneda.

Ens cal sobirania davant l'Estat, però també sobirania davant els mercats per preservar els drets socials i les llibertats democràtiques. I al segle XXI la sobirania, per exercir-se amb eficàcia davant d'uns mercats globalitzats, ha de ser compartida.

Compta Catalunya amb les estructures institucionals i els poders adequats per fer-ho? No, les estructures d'una comunitat autònoma són insuficients tant per a les aspiracions nacionals de la majoria com per a fer front als reptes socials i econòmics. **Necessitem un autogovern real, necessitem estructures d'Estat. Però, d'un Estat independent? Doncs no necessàriament.** Per a exercir amb eficàcia la sobirania és molt més útil tenir formes de coordinació i cooperació en l'àmbit de l'Estat espanyol, per evitar el dúmping, la competència deslleial fiscal i laboral; i amb

Europa per regular la circulació de capitals i promoure un altre model de desenvolupament socialment més just i ecològic.

Per altra banda, el model de societat i d'economia condicionen el grau real de sobirania. Els països amb un model productiu avançat i equilibrat, amb un menor endeutament públic i privat, un sistema fiscal potent i redistributiu, un Estat del Benestar fort, amb menys dependència energètica dels combustibles fòssils perquè han apostat per les energies renovables, són països menys dependents i més sobirans. Ni Espanya ni Catalunya són, precisament, un bon exemple en aquest sentit.

Plurinacionalitat i pacte de sobiranes

És possible donar la batalla, només des de Catalunya, per garantir i ampliar l'Estat de Benestar, el dret a un treball digne, impulsar una banca pública, garantir unes pensions dignes? Crec que no. La realitat social i econòmica de Catalunya està estretament interrelacionada amb la de l'Estat i l'europa. I per tant les aliances, i un pacte de sobiranes amb l'Estat i amb Europa són imprescindibles per la causa de les classes populars, catalanes, europees i espanyoles.

ICV aposta per un estat lliure, reconegut com a subjecte polític, però dins del marc d'un estat plurinacional

Per ICV, així ho vam aprovar en la nostra Convenció Nacional de 2015, la millor via per a poder encaixar tot aquest exercici creuat de sobiranes que permeti realitzar els drets nacionals d'una societat amb estrets lligams emocionals, socials i econòmics amb Espanya, és un estat lliure, reconegut com a subjecte polític i que pugui decidir lliurement, però dins del marc d'un estat plurinacional. Una república catalana dins d'una república plurinacional. Una solució confederal.

I tenim aliats per a aquesta batalla: Unidos Podemos i les confluències gallega, basca, balear i valenciana han fet l'opció pel dret a decidir i la plurinacionalitat. A l'Estat hi ha un debat polític cada vegada més intens, com hem vist en les eleccions basques i, amb menys intensitat a Galícia, sobre la plurinacionalitat de l'Estat, sobre la contradicció entre un marc institucional uninacional i una política recentralitzadora i una realitat plurinacional i l'exigència d'una autogovern real.

Alhora existeix un pols creixent per constituir una aliança social i política per una revolució democràtica que posi les institucions i l'economia al servei de la majoria i derroti les vies autoritàries per fer front als conflictes nacionals. I per a fer tot això la fraternitat, des del reconeixement mutu i una relació d'igual a igual, és una força molt poderosa de canvi.

Canvi o immobilitisme

El nosaltres sols, la unilateralitat, en la part del món en la que estem no té sortida. **La via és Canadà o Escòcia, no Kosovo ni els països de l'Est** que es van independitzar. No sembla que la Unió Europea ni l'Estat espanyol, marc en el que se situa ara per ara Catalunya, entrin en situació de col·lapse, com va passar amb el món soviètic, permetent canvis de fronteres fins aquell moment imprevisibles

L'objectiu, per tant, ha de ser **crear un marc pel diàleg, per la negociació i el pacte**. Aquest és també, es digui o no públicament, l'objectiu real, també d'una bona part de l'independentisme que sap que la desconexió unilateral és un camí de molt difícil trànsit. I això vol dir intervenir en la política espanyola per formar majories que facin possible un canvi que permeti afrontar

democràticament la qüestió catalana. L'opció de quan pitjor millor, d'un govern del PP com el camí més curt per arribar a la independència, és un error que recauria sobre les espatlles de les classes populars.

El camí de la unilateralitat no és realista, però impedir que els catalans votem, també està fora de la realitat

Malauradament sembla que Rajoy té a tocar la investidura després del "cop de mà" dels barons del PSOE. No quedava massa clar si l'objectiu de Pedro Sánchez era intentar un govern alternatiu o arribar com a secretari general a les terceres eleccions, però el que és evident és que els que han promogut, amb Susana Díaz al capdavant, la revolta interna, tenen un bé superior a preservar, per damunt de fer fora el PP: **mantenir el bipartidisme com sigui i impedir que Unidos Podemos-En Comú Podem-En Marea formin part de l'alternativa de govern**, una possibilitat que rebutgen de ple els poders econòmics i els grans grups de comunicació. Una alternativa que suposaria afrontar la qüestió catalana des d'una perspectiva democràtica i no autoritària.

Qui vulgui ser alternativa real a la dreta, a PP i a Ciutadans, haurà d'assumir que Catalunya haurà de votar. El camí de la unilateralitat no és realista, però no donar resposta a les aspiracions catalanes, impedir que votem, també està fora de la realitat.

La solució democràtica

El problema compartit per totes les forces que hem impulsat el procés nacional català, de l'independentisme, però també de totes les forces que plantegem la necessitat d'un procés constituent, és que després de sis anys de grans mobilitzacions, declaracions del Parlament, eleccions "plebiscitàries", el marc institucional no s'ha mogut ni un mil·límetre. No hi ha hagut un "moment" real d'inici d'un procés constituent.

No es tracta d'obeir o desobeir, sinó de tenir la màxima legitimitat perquè els partidaris del no també participin al referèndum

I per això no hi ha dreceres, l'únic "moment constituent" real és el referèndum i això no nega que es puguin realitzar processos de participació i debat social sota el paraigua d'aquest procés, però el referèndum és indefugible. **Un referèndum amb plenes garanties democràtiques que tingui efectes polítics reals.** Un referèndum en aquestes condicions és el que dóna legitimitat democràtica i reconeixement internacional. No es tracta d'obeir o desobeir a l'Estat, es tracta de disposar de la màxima legitimitat democràtica per a que la majoria de la societat catalana, també els partidaris del no, se sentin cridats a participar.

Les accions unilaterals, les mobilitzacions socials i fins i tot les accions de protesta i desobediència són legítimes per guanyar la celebració del referèndum, davant el rebuig de l'Estat a tot diàleg i negociació, però convocar el referèndum sense reconeixement internacional i sense garantia de conseqüències jurídiques i polítiques pot provocar que una bona part de la societat no se senti cridada a participar.

Hauríem de preservar el referèndum de qualsevol risc de deslegitimitat, si entenem que el referèndum no és només una qüestió procedimental, sinó un objectiu en si mateix: el reconeixement de Catalunya com a subjecte polític.

Per tot plegat considerem positiu que el president Puigdemont hagi tornat a la defensa del referèndum.

Ara cal obrir una nova etapa basada en la unitat, en la flexibilitat i en nous lideratges. Unitat del catalanisme entorn del punt de trobada de la majoria de la societat catalana, el dret a decidir. Perquè només una gran majoria dóna plena legitimitat democràtica. Unitat per evitar tot tipus de frontisme. **I el primer acord, per la celebració del referèndum, abans que amb l'Estat haurà de ser en la pròpia societat catalana**, entre totes aquelles forces que es reclamen del catalanisme, com per exemple el PSC.

I flexibilitat per acordar una estratègia compartida. Una estratègia que podria passar, per exemple, per plantejar una "lei de la claredat" a l'Estat, que a la manera canadenca estableixi els mecanismes de diàleg, les condicions i els quòrums per realitzar el referèndum com han proposat els companys i companyes d'Elkarrekin Podemos. Una proposta basada en principis democràtics de participació, diàleg i pacte.

Per un canvi constituent

I també calen nous lideratges del procés nacional des de l'esquerra. Cal un canvi de Govern, després de sis anys de governs dominats per la dreta catalana, i aquest canvi ha de tenir voluntat constituent per superar el marc autonòmic actual i guanyar sobirania. Cal un canvi perquè les desigualtats, la pobresa, un nou model productiu o la lluita contra la corrupció no poden esperar.

Un procés constituent no és només elaborar i aprovar la "constitució formal", posterior a l'exercici del dret a decidir, sinó impulsar un procés de canvi estructural que canviï la "constitució material", les polítiques públiques. Un canvi de govern per impulsar una Renda Garantida de Ciutadania per combatre la pobresa, una fiscalitat progressiva sense privilegis; un veritable sistema públic de salut integrat. Un govern que tingui com a prioritat una educació pública i de qualitat, el canvi de model energètic i la sostenibilitat. Un govern que recuperi el control públic dels bens comuns, de l'aigua i de l'energia.

I per això estem treballant amb Barcelona en Comú, EUiA, Podem i molta altra gent per construir una formació que sigui l'expressió política de la majoria social, de les classes populars. Una força del catalanisme popular determinant per la construcció de noves majories de Govern a l'Estat i a Catalunya per guanyar les sobirania, totes.

Marta Ribas és coordinadora d'ICV i diputada de Catalunya Sí Que Es Pot al Parlament.